

Nytt pensionsavtal
för statligt anställda
PA 03

Innehåll

Förord	1
Pensionsförmåner	2
Två typer av ålderspension	2
Avgiftsbestämd ålderspension	3
Förmånsbestämd ålderspension	4
Beräkning av förmånsbestämd ålderspension	5
Pension enligt PA 03 – en översikt	6
Hur stor blir pensionen?	7
När kan pensionen tas ut?	7
Pension till efterlevande	7
Sjukpension	9
Korta fakta	9
Storlek på den förmånsbestämda ålderspensionen	10

Förord

Den som är statligt anställd och född 1943 eller senare omfattas fr.o.m. år 2003 av ett nytt pensionsavtal – PA 03. Avtalet har slutits mellan Arbetsgivarverket och de tre fackliga organisationerna OFR/S, P och O, SACO-S och SEKO.

Denna broschyr ger en översiktlig information om avtalspensionen enligt PA 03. I PA 03 ingår ålderspension, efterlevandepension och sjukpension. Det är arbetsgivaren som betalar avgiften för dessa pensioner. Pensionsavtalet i sin helhet finns på Arbetsgivarverkets hemsida, www.arbetsgivarverket.se (länken Publicerat, Cirkulär & Avtal).

PA 03 gäller inte för anställda som är födda 1942 eller tidigare. För dem fortsätter det tidigare pensionsavtalet, PA -91, att gälla.

Pensionsförmåner

En statligt anställd har rätt till ålderspension från flera håll:

Lagstadgad ålderspension	– en lagstadgad, allmän ålderspension som riksdagen har beslutat om
Avtalspension (PA 03)	– en avtalspension (PA 03 för statlig anställning) som Arbetsgivarverket och de fackliga organisationerna OFR/S, P och O, SACO-S och SEKO har kommit överens om
Privat pensionssparande	– eventuella privata pensionsförsäkringar som den anställde själv har skaffat sig.

Två typer av ålderspension

Pensioner kan delas in i två typer beroende på hur de beräknas. Man talar om *avgiftsbestämda* och *förmånsbestämda* pensioner. PA 03 innehåller båda typerna.

En *avgiftsbestämd pension* bygger på att arbetsgivaren betalar en bestämd avgift till pensionen, vanligen en viss procentsats av den anställdes lön. Hur stor pensionen blir beror på hur mycket pengar som har betalats in och vilken förräntning/avkastning pengarna har givit. Den anställdes hela livsinkomst påverkar därmed storleken på pensionen.

En *förmånsbestämd pension* är i förväg bestämd till ett visst belopp. Den brukar vara en procentsats av den anställdes slutlön eller, som i PA -91, den anställdes genomsnittliga lön de fem sista åren före pensioneringen.

I PA 03 ingår följande ålderspensioner:

Avgiftsbestämda pensioner

- individuell ålderspension
- kompletterande ålderspension, KÅPAN

Förmånsbestämda pensioner

- ålderspension på inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp*
- ålderspension enligt övergångsregler för anställda födda 1943–1972.

Avgiftsbestämd ålderspension

Individuell ålderspension

Den individuella ålderspensionen tjänar den anställda in från 23 års ålder till pensionsåldern, som i normalfallet är 65 år. Arbetsgivaren betalar varje månad till denna pension en avgift som motsvarar 2,3 procent av den anställdes utbetalda lön. Avgiften förvaltas på det sätt den anställda väljer (se *Pensionsval* nedan).

Kompletterande ålderspension – KÅPAN

Arbetsgivaren betalar också en avgift som motsvarar 1,9 procent av den anställdes utbetalda lön till en kompletterande ålderspension, KÅPAN. Fr.o.m 2004 höjs avgiften till 2,0 procent. Denna pension tjänar den anställda in från 28 års ålder till pensionsåldern. Avgiften förvaltas av Försäkringsföreningen för det statliga området (FSO).

Pensionsval

Den anställda har möjlighet att själv välja försäkringsgivare (försäkringsbolag) för den individuella ålderspensionen – de 2,3 procenten. Det första pensionsvalet sker hösten 2002 och de anställda får då information om hur valet går till.

* Ett inkomstbasbelopp är 38 800 kronor (år 2002). 7,5 inkomstbasbelopp motsvarar en månadslön på cirka 24 200 kronor.

Pengarna kan placeras i en traditionell pensionsförsäkring eller i fondförsäkring. De anställda som avstår från att välja får sina pengar placerade i en traditionell pensionsförsäkring.

Avgiften för KÅPAN ingår inte i valet utan förvaltas av Försäkringsföreningen för det statliga området (FSO).

Pensionsavgift vid ledighet

Arbetsgivaren betalar avgiften för både den individuella ålderspensionen och KÅPAN även när den anställde är

- föräldraledig, dock längst 18 månader per barn,
- ledig till följd av sjukdom samt
- ledig med delpension.

Avgiften betalas även vid vissa andra ledigheter, t.ex. när sjukpension betalas ut efter det att en anställning har upphört.

Förmånsbestämd ålderspension

På inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp*

I PA 03 finns en förmånsbestämd ålderspension för anställda med årsinkomster över 7,5 inkomstbasbelopp. Pensionen motsvarar 60 procent av pensionsunderlaget för inkomster från 7,5 till 20 inkomstbasbelopp och 30 procent för inkomster mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp. Pensionsunderlaget är den genomsnittliga pensionsgrundande lönen för de fem sista åren före pensioneringen.

Övergångsregler för anställda födda 1943–1972

De som redan har varit ute i arbetslivet ett tag har färre år på sig att tjäna in den individuella ålderspension som ingår i PA 03. Den individuella ålderspensionen kompletteras därför, enligt övergångsregler, med en förmånsbestämd ålderspension för dem som är födda 1943–1972. Storleken på denna varierar beroende på den anställdes ålder (se tabell på sidan 11).

* Ett inkomstbasbelopp är 38 800 kronor (år 2002). 7,5 inkomstbasbelopp motsvarar en månadslön på cirka 24 200 kronor.

Beräkning av förmånsbestämd pension

Det är två faktorer som avgör hur stor den förmånsbestämda ålderspensionen blir:

- den pensionsgrundande lönen de fem sista åren före pensioneringen, det s.k. pensionsunderlaget, och
- antalet år den anställda arbetat i statlig tjänst.

Pensionsgrundande lön

I den pensionsgrundande lönen ingår den anställdes

- fasta lön
- andra kontanta avlöningsförmåner (ej övertids- eller kostnadsersättningar), samt
- naturaförmåner i form av kost och logi.

Pensionsgrundande tjänstetid

Den förmånsbestämda pensionen tjänas in från 28 års ålder. För att få full pension krävs 30 års statlig tjänstetid med minst 20 procent av heltids-tjänstgöring. Om anställningstiden är kortare än 30 år, t.ex. 20 år, får den anställda 20/30 av full pension.

Den som är anställd i staten 31 december 2002 och som omfattas av PA 03 får även tillgodoräkna tidigare tjänstetid från andra avtalsområden, t.ex. arbete i den kommunala sektorn.

Samtliga procentsatser för den förmånsbestämda pensionen finns i tabell på sidan 11.

Pension enligt PA 03 – en översikt

	Individuell ålderspension	KÅPAN	Förmånsbestämd ålderspension	Övergångs- regler
Lön –7,5 IBB	2,3 % av lönen	2,0 % av lönen	0 %	Förmåns- bestämd pension enligt övergångs- regler
.....	
Lön 7,5–20 IBB	2,3 % av lönen	2,0 % av lönen	60 % av pensions- underlaget	
.....	
Lön 20–30 IBB	2,3 % av lönen	2,0 % av lönen	30 % av pensions- underlaget	
	<i>Från 23 år</i>	<i>Från 28 år</i>	<i>Från 28 år</i>	<i>Födda 1943–1972</i>

IBB = Inkomstbasbelopp
Avgiften till KÅPAN är 1,9 % år 2003

Hur stor blir pensionen?

Tillsammans motsvarar avgifterna för den individuella ålderspensionen och för KÅPAN årligen 4,3 procent (4,2 procent under 2003) av den anställdes lön. Dessa avgifter, tillsammans med den förräntning/avkastning medlen ger över tiden, utgör den ålderspension som, enligt PA 03, alla anställda får vid pensioneringen.

Förutom de avgiftsbestämda pensionerna får den som tjänar mer än 7,5 inkomstbasbelopp* också en förmånsbestämd ålderspension genom PA 03. Anställda som är födda 1943–1972 får också genom övergångsbestämmelser en förmånsbestämd ålderspension.

De avgiftsbestämda pensionerna och den förmånsbestämda pensionen utgör tillsammans ålderspensionen.

När kan pensionen tas ut?

Samtliga ålderspensioner – den individuella, KÅPAN och den förmånsbestämda – kan tas ut tidigast från 61 års ålder, förutsatt att den anställda då går i pension.

Den individuella ålderspensionen och den förmånsbestämda pensionen tas normalt ut som en livsvarig pension medan KÅPAN kan tas ut antingen livsvarigt eller som en tidsbegränsad pension.

Om en anställd tar ut livsvarig pension före ordinarie pensionsålder (65 år), blir den årliga pensionen lägre eftersom pensionen då betalas ut under en längre tidsperiod.

Pension till efterlevande

I PA 03 ingår också en pension till efterlevande. Om en statligt anställd avlider får den efterlevande familjen en tidsbegränsad efterlevandepension. Den betalas ut till make, registrerad partner, sambo och arvsberättigade barn. För att sambo ska få pension krävs dock att paret har, har haft eller väntar gemensamma barn. Om det inte finns gemensamma barn krävs att paret har varit gifta med varandra.

* Ett inkomstbasbelopp är 38 800 kronor (år 2002). 7,5 inkomstbasbelopp motsvarar en månadslön på cirka 24 200 kronor.

Till make, registrerad partner eller sambo

Pensionen betalas ut i sex år, men längst till dess den anställde skulle ha fyllt 75 år. Pensionen motsvarar 1,2 prisbasbelopp* per år (45 480 kronor år 2002).

Om den avlidne hade en årsinkomst över 7,5 inkomstbasbelopp* betalas även en procentsats av pensionsunderlaget ut i pension. Detta gäller för inkomster upp till 30 inkomstbasbelopp (se tabeller nedan). Även denna utbetalning görs i högst sex år, men med ett högre belopp det första året.

Om det inte finns någon efterlevande make betalas beloppen till arvsberättigade barn. Dessa belopp betalas utöver den efterlevandepension som finns till barn (se nästa sida).

Pensionsunderlag mellan 7,5 och 20 inkomstbasbelopp	Pension i procent av pensionsunderlaget
År 1	45 %
År 2–6	30 %

Pensionsunderlag mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp	Pension i procent av pensionsunderlaget
År 1	22,5 %
År 2–6	15 %

* Ett prisbasbelopp är 37 900 kronor (år 2002). Ett inkomstbasbelopp är 38 800 kronor (år 2002). 7,5 inkomstbasbelopp motsvarar en månadslön på cirka 24 200 kronor.

Till arvsberättigade barn

Efterlevandepension betalas till arvsberättigade barn till dess de fyller 20 år. Varje barn får en pension enligt procentsatserna i tabellen nedan.

Pensionsunderlag uttryckt i inkomstbasbelopp	Pension i procent av pensionsunderlaget
-7,5	10 %
7,5-20	25 %
20-30	12,5 %

Övergångsregler

I det tidigare pensionsavtalet, PA -91, finns en livsvarig efterlevandepension på lönedelar över 7,5 inkomstbasbelopp, den s.k. kompletterande efterlevandepensionen. Anställda som har tjänat in sådan pension t.o.m. den 31 december 2002 behåller den intjänade pensionsrätten.

Sjukpension

Den 1 januari 2003 ändras lagstiftningen om förtidspension och sjukbidrag. Arbetsgivarverket och de fackliga motparterna kommer därför att diskutera hur sjukpensionen i PA 03 kan anpassas till den nya lagen.

Korta fakta

Basbelopp

Inkomstbasbeloppet är 38 800 kronor år 2002. Det används vid beräkning av pensionsgrundande inkomst. *Prisbasbeloppet* är 37 900 kronor år 2002. Det används vid beräkning av efterlevandepensionen i PA 03.

Född 1942 eller tidigare

PA 03 gäller inte för anställda som är födda 1942 eller tidigare. För dem fortsätter det tidigare avtalet, PA -91, att gälla.

När en anställd slutar sin anställning utan att gå i pension

Om en anställd slutar sin anställning före pensionsåldern har han eller hon rätt till ett s.k. fribrev. Fribrevet är lika med den intjänade pensionen och värdesäkras genom att det knyts till prisbasbeloppet.

Pensionsavtalet (PA 03)

Denna broschyr ger endast en översiktlig information om PA 03. Pensionsavtalet i sin helhet finns på Arbetsgivarverkets hemsida, www.arbetsgivarverket.se. (Publicerat, Cirkulär & Avtal).

Pensionsålder

Pensionsåldern enligt PA 03 är 65 år. För flygledare och yrkesofficerare är den 60 år.

Värdesäkring av förmånsbestämda pensioner

Den förmånsbestämda ålderspensionen, sjukpensionen samt efterlevandepensionen värdesäkras genom att pensionerna knyts till prisbasbeloppet och räknas om när detta ändras.

Storlek på den förmånsbestämda ålderspensionen

Av tabellen på nästa sida framgår hur stor förmånsbestämd ålderspension som en anställd har enligt PA 03. (Därtill kommer den individuella ålderspensionen och KÅPAN.)

Tabellen innehåller den totala förmånsbestämda ålderspensionen, dvs. även den förmånsbestämda pension som anställda födda 1943–1972 har enligt övergångsregler.

Storlek på den förmånsbestämda ålderspensionen

Födelseår	Pension i procent av pensionsunderlag		
	-7,5 IBB*	7,5–20 IBB*	20–30 IBB*
1943	9,5	64,85	32,4
1944	9,3	64,70	32,3
1945	9,1	64,55	32,2
1946	8,9	64,40	32,1
1947	8,7	64,25	32,0
1948	8,4	64,10	31,9
1949	8,2	63,95	31,8
1950	7,9	63,80	31,7
1951	7,7	63,65	31,6
1952	7,4	63,50	31,5
1953	7,2	63,35	31,4
1954	6,9	63,20	31,3
1955	6,6	63,05	31,2
1956	6,3	62,90	31,1
1957	6,0	62,75	31,0
1958	5,7	62,60	30,9
1959	5,4	62,45	30,8
1960	5,1	62,30	30,7
1961	4,7	62,15	30,6
1962	4,3	62,00	30,5
1963	3,9	61,85	30,4
1964	3,6	61,70	30,3
1965	3,2	61,50	30,2
1966	2,9	61,30	30,1
1967	2,5	61,10	30
1968	2,1	60,90	30
1969	1,7	60,70	30
1970	1,3	60,50	30
1971	0,9	60,30	30
1972	0,5	60,10	30
1973–	-	60	30

* IBB = inkomstbasbelopp

Box 3267, 103 65 Stockholm
Tfn 08-700 13 00, fax 08-700 13 40
www.arbetsgivarverket.se